

Adevăruri amare.

Adevărurile sunt câte-odată foarte amare. Esperiența acésta a trebuit s'o facă acum fără voie lumea intelectuală maghiară din Budapesta în ziua de ieri, când, prin mediul ziarelor cotidiene a ajuns la cunoștința cuprinsului vorbirii, prin care a fost deschisă Academia maghiară de științe, Duminecă, de către vicepreședintele ei Iuliu Kautz.

Dér nu numai intelectualii, cari cetesc diminéța, când iau caféua acasă la ei séu prin cafenele, scriile mai noue aduse de ziarele cotidiene, ci cei mai mulți dintre membrii prezenți ai Academiei chiar, vor fi fost atinși de un simț neplăcut de nemulțumire și vor fi fost consternați, când au auzit fără de veste pronunțându-se nise adevăruri zdrobitoare asupra științei și mișcării științifice maghiare din gura numitului vicepreședinte. Fost'au de față la marea adunare generală a Academiei și ilustrațiile din viața politică, politicieni și miniștri învățați ca Lang, Hegedüs, Wlassics, Daranyi, Hieronymi, Tisza, Perczel și n'a lipsit nici faimosul *parforce*-promovător al culturii maghiare Berzeviczy cu secretarul de stat dela culte Zsilinsky. Că aceste ilustrații sunt *exclusiv tot din brésla* celor ce au făcut până acuma gloria partidului liberal și că capacitățile coalițiunii au strălucit mai mult prin absență, este a se explica pôte mai vértos prin împrejurarea, că vicepreședintele Iuliu Kautz, care avea să țină discursul festiv de deschidere, este un fervent aderent al partidului liberal.

Dér se vedem despre ce temă a vorbit Kautz producând atâta senzație și resens? A cercetat, decă în Ungaria există ori nu știință și mișcare științifică în sens europén? Răspunsul ce l'a dat tot el e — negativ. „Nu ne putem numi, dice el, o națiune, care stă pe o tréptă egală cu popóarele mari culturale și cultura

noastră științifică nu e încă la înălțimea culturii popórelor europene, ér bilanțul final ar fi că nu suntem în progres, ci în decadență... Problemele abstracte, cercetarea obositoare și răbdarea nu sunt pe placul Maghiarului. Rassei noastre îi lipsește adevăratul interes pentru știință“...

Una după alta au cădút ca nise lovitură fulgerătoare asupra capetelor ascultătorilor uimiți adevărurile eșite din gura lui Kautz. Nici unul însă n'a lovit așa de bine cuiul în cap ca cel, pe care l'a vestit asupra caracterului exclusivist și subiectivismului extrem al Maghiarului.

Cetiți acest pasagiu clasic prin stilul séu lapidar și prin puterea de argumentare și veți dice dimpreună cu noi, că nu li-s'a spus până acuma Maghiarilor adevărul mai limpede și mai fără incunjur ca acum.

„Maghiarul nu pôte să fie obiectiv, nu-i place discuția rezonabilă și calmă, ori-ce argumentație și probare numai atunci îi place decă este întemeiată mai mult pe un fundament sentimental de cât intelectual“ — étă esplicarea cea mai nimerită și clară a defectelor, lacunelor și a imperfecției ce zace în obiceiurile și caracterul Maghiarului și cari se manifestă în mod atât de păgubitor nu numai pentru progresul în știință și în cultură, ci și pentru progresul și desvoltarea vieții publice politice.

Firește că ziarele șoviniste, cari au ajuns la o virtuositate singulară în variarea temei despre cultura cea înaltă și neînvingă maghiară, înainte căreia trebuie să ingenunche toți cetățenii de altă limbă fără dór și pôte, au fost și au trebuit să fie consternate de constatările lui Iuliu Kautz. Mai mult însă s'au indignat, fiind-că acesta a afirmat, că răspunderea pentru procesul de decadență ce se observă pe terenul științific nu cade atât asupra învățaților séu a instituțiilor științifice, cât mai mult asupra presei maghiare, care a ajuns la o supra-abundență, inundând

totul, — distrăgând publicul din fire politisant dela lectura mai serioasă și mai grea și contribuind chiar la reducerea nivelului etic al opiniei publice și al parlamentarismului.

Noi cei-ce formăm societatea cetățenilor de a doua mână, suntem în măsură de a apreția pe deplin influința stricaciósă, de care vorbește Kautz, a presei exclusiviste și șoviniste jidano-maghiare. Cu toate acestea credem, că acésta parte a discursului vice-președintelui Academiei maghiare este mai discutabilă decât cele-lalte constatări ce le face, întru cât nu distinge influința binefăcătoare de cea stricaciósă a presei periodice. Ni-se va da însă ocaziune de a mai reveni asupra importantului discurs al academicianului ungar.

Pentru acuma constatăm numai, că și de astă-dată pare a-se manifesta mai mult decât trebuie subiectivismul celor dela foile coaliției, cari nu se sfiesc a imputa tenorul și cuprinsul neplăcut al discursului liberalului Kautz, indispoziției acestuia pentru căderea partidului liberal, dicând că el „de ciudă a declarat, ca și Tisza, națiunea de órbă și surdă“.

Brașov, 3 (16) Mai.

Criza ungară. După depeșă mai nouă din Budapesta, ministrul comun de finanțe Stefan Burian va fi trimis de Majestatea Sa la Budapesta, dér nu cu misiunea de a forma un ministeriu, ci a comunica coalițiunii părerile monarhului asupra deslegării crizei. Burian va comunica, se dice, coalițiunii să nu împiedece formarea unui guvern fără program. În scopul acesta Burian va sosi la Budapesta pe la sfârșitul acestei săptămâni, ori la începutul săptămânei viitoare. În cercurile politice budapestane e răspândit svonul, că după ce se vor fi încheiat negocierile între Burian și coalițiune, Francisc Kossuth are să fie primit în audiență de Maj. Sa(?) Telegrama adauge, că Francisc Kossuth e de părere, că prelungirea crizei e foarte periculoasă pentru țără, de

óre-ce convențiile comerciale sunt denunțate, nu este încă tarif vamal stabilit și nu e mai pe sus de toate un guvern, care să continue negocierile în scopul stabilirii tarifului vamal. Starea acésta ne mai suportabilă trebuie înălăturată pentru a se restabili lucrarea parlamentară a camerei deputaților.

Români arestați în Albania. „Frankfurter Zeitung“ află din Constantinopol, că se notéză o óre-care tensiune între Turcia și România, din cauza obstinatăului refus al Turciei de a satisface legitimizele aspirații ale Armânilor.

Consulatele românesce sunt espuse, în ultimul timp, la persecuții. Consulul român din Ianina este în neputință de a comunica cu lumea esternă, din cauza împiedecării, ce i-se face de către poliție. Doi inspectori români ai școlilor din Turcia, Tacid și Balamace, au sosit săptămâna trecută la Ianina cu o scrisóre de recomandăție a marelui vizir. După o scurtă ședere, ei au fost arestați de către valiul Osman-Pașa, care a refusat să cetescă scrisórea de recomandăție. Au mai fost arestați următorii profesori și notabili: Managdea, Gogu Ghiți, Toğu Moraru, Baca G. Pașioți, Zisulea, At. Zolu, Dem. Zolu, T. Ghiți, cari au fost puși în lanțuri și duși în carcere. După opt zile de închisóre, mulțumită repetatelor demersuri ale legațiunii române, valiul și-a puse pe toți în libertate, trimițând sub escortă pe revisorii Tacid și Balamace la Koritza, ér pe profesori la Preveza.

O mare societate pentru prosperitatea Franciei și pentru pace. Sub titlul de „Interese naționale și împăcarea internațională“ s'a format în Paris o societate internațională, având de scop prosperitatea Franciei și întreținerea de raporturi amicale între diferitele națiuni. În comitetul diriguitor al acestei societăți, Franța e reprezentată de Berthelon, Bourgeois, d'Estournelles. Fac parte din societate savanți, scriitori, advocați, artiști și bărbați politici din totă Europa și din America.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Ortoepia neologismelor literare.

— Fine. —

Victor Hugo s'appelaît lui-même un *grand pédant*. Il jugait ce qui caractérisé un mauvais écrivain, ce sont les fautes de français. (Revue de Paris. 15 Oct. 1904). Și ce altă greșelă pôte fi comparabilă cu acea care nu respectă cuceririle treptate și anevoióse ale bunului us în partea precumpănitóre a limbii, în neologisme. Ca să aveți, domni mei, o idee lámurită despre însemnătatea neologismelor, voiú aminti, că Dicționarul Academiei francese conținea, în ediția din anul 1750, vre-o 17.000 de cuvinte, pe câtă vreme numărul cuvintelor din ultima ediție trece peste 37.000. Decă socotim, că deja în dicționarele anterióre anului 1750, se găsiu un număr considerabil de cuvinte noue, cred că nu greșim decă evaluăm proporția lor, în limba francésă actuală, la două treimi. Dér nu e nevoie, să vă trimit la Francesi.

Luată în mână una din acele scrieri românesce în cari se cere graiului popular și ce pôte da și ce nu. Veți vedé, că îndată ce scriitorul trece peste sfătoșia sănătoasă, dér pururea elementară a omului din popor, ridicându-se într'o sferă cât de puțin înaltă a noțiunilor, recurge, cu cea mai mare seninătate de suflet, la neologisme. Ar fi interesant să se stabiléscă proporția tuturor neologismelor astfel întrebuintate. Nu pe o singură pagină, ci din toate scrierile acestor autori, căci, lucru semnificativ, un neologism e ocolit în ultima rigóre și i-se preferă circumlocuțiuni greóie, decă, *din întemplantare*, s'ar găsi în vecinătatea altui neologism, pe când *același* neologism e bine primit la intervale mari. O astfel de constatare ar dovedi, negru pe alb, că în starea actuală a limbii noastre, neologismele inevitabile covérșesc cu mult cele 6—7 sute de vorbe învățate în cercul ideilor tot-déuna aceleași. Ași dori să nu fiu réu înțeles. Eu nu cãrtesc contra legitimității elementului popular în limba scrisă. Din acele vorbe sfinte, cari au legănat prima noastră copilărie, cu neaseménata lor

putere de expresiune, se pot înșira mărăgăritare de simțiri adénci și imagini încântătoare. Am dis numai, că ele astăzi nu mai sunt de ajuns pentru cine vrea să spuie tot.

Decă mai considerăm, că prin evoluția politico-socială a României o sumă de cuvinte de origine slavonă, ungaréscă, etc. au fost înlocuite prin cuvinte neolatine (proces, serviciu, prefect, percepție, general) *adénc* înrădăcinate în însuși graiul poporului, și că seva latină, se va ridica, se va revărsa cu o putere căreia nici lucruri, nici ómenii nu vor rezista, și că unii scriitori populari au ajuns, de acum să fie mai populari, de cât însuși poporul, vom înțelegé că neologismele sunt un element cu care trebuie contat, și în loc a ne face că nu le vedem, mai bine să ne deschidem ochii mari.

Rémâne decă bine stabilit, că popularizarea neologismelor nu pôte fi lăsată în voia întâmplării, ci trebuie supraveghiată și controlată. De cine? De Academia Română. Cu ce mijlóce? Cu toate mijlócele. Unul din cele mai eficace ar fi interveni-

rea neîntârziată a acestei înalte instituțiuni culturale pe lângă ministere, d'a i-se supune termenii noi, înainte, d'a fi introduși oficial. La Cămpina funcționéză, din tómnă trecută, »Școla maestrilor sondori«. Dér cine nu scie, că în românesce cel ce sondéză e sondator, precum e guvernator cine guvernézá? Și în cazul de față, vedeți s'a luat franțuzescul sondeur schimbându-i-se, pur și simplu, terminația. E o acțiune folositoare a Academiei, care îi revine de drept, cu atât mai vértos că, în starea actuală a limbii, ori-ce rătăcire séu exagerare în sinul ei, e cu desăvérșire exclusă. Veneratul president, d. Kalinderu căruia am avut onórea să supun chestiunea și care cu multă bunăvoință a aprobat'o în principiu, ar puté, prin înaltele sale legături și sprijinit de membrii secției literare, să dea ființă acestei idei, care de mult e un fapt implinit în state cu mult mai înaintate decât noi. Apoi, o revisuire a neologismelor în noul Dicționar academic se impune spre îndreptarea ortoepiei. Întrebarea e, decă e cu putință acésta îndreptare, decă există vr'o normă

Clubul naționalist în dietă.

(Voci ale pressei.)

Facem astăzi o revistă a vocilor diarelor noastre de la Lugos și Arad și a diarelor săsești de la Brașov și Sibiu asupra debutului deputaților din clubul naționalist dietal.

„Drapelul“ din Lugos de Sâmbătă dice cu privire la desbaterea adresei în cameră între altele:

...Pentru noi Românii este această desbatere a adresei importantă din cauza, că deputații naționaliști au profitat de ocaziune pentru a prezenta o adresă specială și a lua cuvântul în desbatere pentru a preciza punctul de vedere al clubului naționalităților.

Nu nouă ne revine datorita a cerceta întru cât contra-proiectul de adresă al naționalităților și discursurile rostite de singuraticii deputați naționaliști sunt în conglăsurire între sine și cu conclusele conferenței electorale din Ianuarie 1905, căci noi am avut nedumeriri față de convocarea acelei conferențe, la care n'am putut lua parte, și am avut nedumeriri chiar și față de conclusele acelei conferențe, ceea-ce ne-a impus o atitudine expectantă față de întreaga acțiune rezultată din convocarea și ținerea acelei conferențe.

Atitudinea noastră expectantă, dér binevoitoare, vom observa-o și mai departe, căci noi dorim sincer lămurirea situației interioare din partidul nostru și restabilirea solidarității tulburate, și tocmai pe acest cuvânt ne ferim, bineînțeles, de orî-ce vorbă, orî faptă, care — deși isvorită din bună intențiune — ne-ar păre aptă a pune piedecă în calea mult doritului proces de reînșănătoșare a vieții noastre politice naționale.

Dice apoi, că decă ar mai fi fost vre-o trebuință de o probă, acum s'a dovedit, că partidele politice maghiare sunt una și nedespărțite, cu toate diasmăniile politice între ele, când e vorba să ia poziție față de postulatele noastre naționale. Banffy, Apponyi și Tisza „sunt toți de acord, că noi naționalitățile n'avem dreptul a fi factor politic aici în țără, care e și patria noastră, ba și legământul naționalității noastre.“

»Drapelul« incheie apoi așa:

...N'are să ne prindă mirarea decî în situația această, decă deputații naționaliști, doritori a-și afirma locul obținut în dietă, au fost fără voie transpuși în rolul acusatului, care trebuie să mergă până la extrem pentru a da asigurări de patriotism.

Și noi nu credem, că în actuala constelație politică, câtă vreme țin deputații naționaliști la tendența de a afirma în dietă naționalitățile nemaghiare ale țării ca factor politic — irrelevant cu ce program —, vor reuși a înăbuși acusa de nepatriotism, care li-se asvirle în față la fie-care mișcare a lor. Și este aproape de mintea omului, că până ce deputații naționaliști vor avé să lupte necontentit contra acestor acuse false, cari li-se aduc unisono din toate părțile dietei, este cu neputință a ne închipui o lucrare salutară a acestor deputați în dietă pentru căutarea unei soluțiuni echitabile a cesiunei de naționalități. Este cu neputință a aștepta de la dietă să vindece în țără o bolă, de care suferă în măsură potențată însași dieta.

În situația această se impune de nou întrebarea, de este în interesul soluțiunei cesiunei de naționalități, ca deputații naționaliști să se svârcole ca pește pe uscat în dietă. Dér nu vom da noi răspunsul la această întrebare, ci vom lăsa-o la aprecierea deputaților naționaliști și a mandanților lor.

Evenimentele, ce vor urma, vor da negreșit răspuns lămurit la această întrebare. Și acest răspuns — orî care ar fi — trebuie să fie decizător pentru atitudinea noastră politică în viitor.

Diarul „Tribuna“ din Arad (anul al IX-lea), al căruia caracter oficios, în ce privește reprezentarea ideilor clubului naționalist, nu scim până unde se estinde, vorbind în numărul său de la 14 Maiu despre »intrarea în lupta parlamentară a deputaților români« și despre proiectul de adresă al partidului naționalităților, dice:

»...Partidul naționalităților nu și-a împlinit decăt o datorie la vremea cea mai supremă, când reprezentanții țării vorbesc cu coróna.

Presinterea acestei adrese este adecă o zală în lanțul politice memorandiste. Ș'atunci ce au urmărit Românii? Să li-se audă glasul! Țăra, Coróna și lumea întregă să afle că trăiesc.

Ș'acum această li-a fost ținta.

După întemnițarea memorandiștilor și disolvarea comitetului național, opinia publică a putut crede, că într'adevăr partidului național român i-s'a dat lovitură de grație. Presinterea proiectului de adresă este însă o dovadă peremptorie nu numai despre existența partidului național român, ci și despre aceea a *lovărășiei româno-sârbe și slovace.*

Foia activistă aradană mai dedică un lung pasagiu — »înțelepciunei politice a deputaților români, cari au afirmat existența nemaghiarilor cu atăta demnitate, încât nici diarele și nici în parlament nimeni n'a putut să obiectioneze nimic« — apoi continuă așa:

»Atât proiectul de adresă anume, cât și vorbirile rostite de naționaliștii români, stăruie pentru realizarea unor principii salutare nu numai din punctul de vedere al nostru ca naționalități, ci salutare în primul rînd pentru întreaga națiune politică.

Reducerea anilor de serviciu la miliție, dare progresivă și sufragiul universal sunt ađi nu cerințe pornite din considerații naționale, ci idei, fără a căror realizare nu se pöte închipui un stat modern, nici fericirea popórelor, cu atât mai puțin o reprezentare dréptă în parlament a *adevăratei* națiuni politice (1)

Etă de ce nici nu s'a putut lega nimeni de cuprinsul, nici de forma proiectului de adresă al naționalităților. Au obiectionat numai, că Românii, Sărbii și Slovaccii s'au prezentat ca partid separat, ér nu în șirele partidelor maghiare.

Obiecțiunea această însă a tuturor partidelor maghiare, este certificatul cel mai autorizat despre buna intrare în lupta parlamentară a partidului naționalităților.

De-ocamdată partidul s'a manifestat și *faptic a demonstrat absurditatea ordonanței lui Hieronymi, îngropând'o pentru totdeauna.* (Auleo! — Cor. »Gaz.«) A făcut

d'asemeni cunoscut în contururi mari *stocul de idei* (Măi! măi! — Cor. »Gaz.«) dela realizarea căra așteptă buna înțelegere dintre neamurile din patrie și fericirea obștăscă (Amin! — Corect. »Gaz.«)

„Kronstädter Zeitung“ într'un articol intitulat: »Activitatea Românilor« vorbind de deputații români din dietă și de »proiectul de adresă, compus de deputatul Mihali«, în care ei și-au depus credeul lor politic, dorințele și gravaminele lor, dice că nu li-se pöte nega öre-care hotărîre amintiților deputați în reprezentarea intereselor lor, și adaugă: »Adevărat că poziția lor, în afară de toate partidele, le face posibilă o mișcare liberă și neîmpiedecată«. Apoi continuă așa:

»Ei (deputații români) atrag atențiunea asupra lor mai mult ca orî și care dintre naționalitățile ungare și au luat într'un sens öre-care un rol conducător pentru interesele naționalităților. Nu că döră celelalte naționalități, așa și noi Sașii, nu și-ar apăra și ele interesele lor, dér acolo în dietă se întrepun numai Românii pentru ele. Pe lângă acesta deputații români acolo în dietă urmăresc și scopul important de a împrăștia multele păreri false asupra nisuițelor lor; ei se pun pe un punct de vedere liberal, care însă diferă de acela al partidului liberal (maghiar) totuși într'atata, încât nu înclină de la *Francisc Deak la Kossuth.*

Organul conducător al Sașilor »Sieb. D. Tgblatt« din Sibiu dela 15 Maiu aduce un articol de fond intitulat: »Partidul naționalităților în cameră«, un articol mai lung, în care dă expresiune deplinei sale mulțumiri din punct de vedere al politice săsești față cu proiectul de adresă și cu debutul celor öce deputați, despre cari dice, că au format un partid deosebit atribuindu-și titlul unei reprezentanțe a nemaghiarilor ungari (des ungarischen Nichtmagyarenthums), séu, cum își mai dic, *cu o numire neesactă din punctul de vedere al dreptului public: »partidul naționalităților.*

»S. D. Tgblatt« accentuă, că »este de o deosebită importanță politică, că vorbirile celor patru deputați români și a celui slovac (dep. Hodza) au fost în merit de o extraordinară moderațiune, care a apropiat foarte mult ideile și postulatele cuprinse în ele de acelea ce se ridică și din partea săsească, și încă din partea săsească cea mai moderată.

Ceea-ce pe noi Sașii ne desparte de vorbitorii partidului naționalităților și ne va despărți și în viitor, este numai postulatul lor privitor la *introducerea votului universal*, a unei schimbări radicale a stărei de față, care pentru poporul nostru ar fi tot în aceeași măsură de stricăciósă, în care măsură ar aduce folos celorlalți nemaghiari.

»Sieb. D. Tgblatt« dice apoi:

»Celelalte împrejurări, că oratorii naționalităților în privința raportului cu Austria sunt mai apropiați partidului independent, decăt punctului de vedere al partidelor pactiste, în vederea dezvoltării ce se pöte prevedea a lucrurilor, în proximal

viitor, nici la noi Sașii nu i-se va atribui o importanță atât de fundamentală, cum i-s'a atribuit bunăoară înainte cu cinci séu öce ani.

Moderațiunea constatată de noi atât a adresei prezentate de Mihali, cât și a discursurilor, ce au motivat'o — accentuăm, că ne ținem exclusiv de textul acestor manifestațiuni — constă în prima linie în aceea, că ele *s'au restrîns cu desăvîrșire în cadrul legii naționalităților, peste care n'au trecut nici cu un pas.* În toate discursurile acestea nu se află o singură propoziție, care să fi cerut mai mult, decăt li-s'a garantat prin lege cetățenilor nemaghiari încă la 1868. *In mai multe pasaje se invocă legea naționalităților ca basă, pe care stau reprezentanții naționalităților, și se accentuă, că tendințele lor nu sunt în contradicție cu noțiunea națiunei politice, unitare și indivizibile, ci se îndreptăză numai în potriva aceleia, ca unitatea politică să se transformeze pe calea încălcării dreptului și pe calea forței într'o unitate de rasă și limbă.*

Ba chiar și punctele legii de naționalitate, cari nici-odată n'au fost executate și pe cari sub presiunea stării faprice, de și contrară dreptului, ne-am desvîșat a-le considera ca părți constitutive ale acestei legi, cum e pertractarea la forurile judecătorești în limba maternă a populației, și instrucția la școlile statului în limba nemaghiară, *abia au fost atinse în discursuri, ci s'au restrîns la atata, de a releva drept cerință fundamentală și esențială a popórelor nemaghiare, ca să nu li-se pună piedecă dezvoltării culturale lor naționale și să nu li-se cêră jertfirea naționalității și limbii lor,* — postulata, pe cari diferite întrepruperi le-au declarat cu desăvîrșire permise, cu câtă onorabilitate și sinceritate însă, firesce, nu se pöte constata.

Partea din urmă a articolului lui »S. D. Tgblatt«, care cuprinde unele citate din vorbirile deputaților Suciu și Hodza, și în care »S. D. T.« face unele observări retrospective privitoare la politica naționalităților nemaghiare și în deosebii a Sașilor, dând tot-odată expresiune așteptărilor ce le pune în viitor, decă se va procede pe cărarea pe care a apucat clubul naționalist din dietă,—o vom da mâne în totă estinderea sa.

Dela Academia maghiară.

În ziua de 14 Maiu Academia maghiară și-a ținut adunarea a 65-a solemnă. Acestă adunare a devenit memorabilă prin discursul presidial pronunțat de vicepreședintele Iuliu Kautz. În acest discurs se cuprind adevăruri crude, cari îi ustură réu pe șovinisti, deprinși a-și tămăia progresul și avântul în himnuri ditirambice.

În ședința solemnă a Academiei se adunase un public foarte distins în frunte cu ministrul președinte Tisza, care a venit să asculte discursul comemorativ al lui *Vécsey* asupra activității politice a lui Coloman Tisza.

Etă după foile maghiare discursul presidial al lui Kautz:

În introducerea oratorul declară, că discursul său presidial va fi o meditațiune asupra stadiului actual al științei și al mișcării științifice în patrie.

Din capul locului d. Kautz își pune întrebarea, la aparență îndrăsnită: *decă există în Ungaria știință și mișcare științifică în sens european?*

La această întrebare, mănecând de la noțiunea corectă a științei și observând obiectivitatea riguroasă, oratorul nu pöte răspunde pur și simplu afirmativ. Din contră, acei compatrioți, cari în timpul mai nou spun d. e. că »noi Maghiarii suntem în știință începători«, séu că »cultura această științifică nu este de prima mână, creatore și originală, ci trăiesc din imitație și este de origine străină«, — judecă, ce e drept, sever, însă sunt foarte aproape de adevăr.

Înainte de a intra în meritul cesiunei, d. Kautz definesc noțiunei științei, care după densus se pöte formula așa: Știință și mișcare științifică este complexul de adevăruri, principii și probleme și universalitatea unei lucrări spirituale vaste, îndreptată spre cercetarea profesională, formularea și cuprinderea în sistem și mai ales concretisarea și desfășurarea în produse literare a acelu complex.

în privința ei? Unii filologi, dintre cari și d. Philippide, nu-o admit hotărît. »În limbă, dic d-nia lor, capriciul, conlucrarea împrejurărilor au un joc liber; ce e drept, n'ar fi réu decă usul ar respecta formele corecte, dér nu putem decreta, ca lumea să vorbescă cum vrem noi«. Așa e. Ceea-ce însă Academia pöte face, ceea ce noi toți cari ținem un condei în mână suntem datorii să facem, e să triumfe usul bun în limba literară. În acest scop, vom urma calea urmată de celelalte limbi neolatine, luând cuvintele de introdus *de-adreptul* din isvorul de origine, din limba latină, cu o simplă adaptare a terminațiunei, în orîce cas nu sub forma *individuală* a vre-unei din limbile neolatine. Astfel:

Infalibil (lat infallibilis, ital infallibile, span. infalible) nu infalibil, care e luat din franț. infallible.

Colóre (lat. color, ital. colore, span. color) nu culóre, care e luat din franț. couleur.

Tot așa *vagabund, monelă* etc., căci vagabond e forma francesă, moneda, spaniolă.

Forma *avocat* foarte lătită ađi la noi, nu pare în contradicere cu fonetica limbii românesce (cf. ajunge, atrage), cădere a lui *d* fiind obicnuită și în celelalte limbi surori (ital avvocato, sp. abogado, franț, avocat). În cazul însă când neologismul nu se găsește în fondul latin, ce e de făcut?

În acest cas suntem siliți a-l împrumuta de unde-l găsim, de preferință din limba francesă ca cea mai bogată în expresii, orientându-ne după sunetele scrise, nu pronunțate, căci în franțuzesce pronunțarea nu redă esența cuvântului. Decî: bulvard, peloton, gendarm, muselină (nu: bulvar, pluton, jandarm, muslin). În tocmai ca Spaniolii, cari, urmând aceleași principii, au adoptat la rândul lor: cupé, peloton, coupon, muselina.

Împrumuturi de felul acesta se fac, firesce, numai la nevoie, când nu găsim în ruptul capului, echivalente în limba noastră. A-le deschide marî porțile limbii, ar fi să-i nimicim pentru tot-déuna fisionomia individuală, dându-i înfățișarea unui dialect inform.

Acestei temeri a dat expresie Regele, când în memorabilul discurs ținut la Academia Română, la 1 Aprilie curent, dicea între altele: »Acele parasite sunt mii, numărul lor crește pe di ce merge, și sfișitul va fi schilodirea limbii.«

Aici, ca în toate, unica și cea mai seriósă primejdie e exagerarea. Căci, precum ar fi un anahronism neiertat a răscolit praful de pe slavonisme și ungurisme uitate în vechile cronice ale unor traducători nepricepuți, tot ast-fel, și cu drept cuvânt, ne vom împotrivi năvălirii neologismelor de prisos, cari nu aduc o nouă gândire séu, cel puțin, o nuanță de gândire nouă.

Dér acele, pe cari le avem — pe cari neapărat trebuie să le avem — să le păstrăm sub forma demnă de-o limbă de sine stătătoare, cu menire proprie, ascultând imboldul propriului său geniu.

Aurel Șulufiu.

Care este situația în privința științifică în patria noastră? Răspunsul — ȳice K. — nu e simplu, și nu e ușor. El reclamă circumspecție și cumpănire și, afară de considerarea raporturilor noastre particulare, o imparțialitate și obiectivitate, care să nu disimuleze și înfrumsețeze.

Se poate constata cu mulțumire în general, că știința și literatura științifică a făcut în patria noastră în ultimele decenii în mai multe direcțiuni progres remarcabil. Cultura noastră spirituală, lucrarea noastră s'a înălțat în câtva, mișcarea științifică a devenit mai vastă, aproape în toate ramurile literaturii de specialitate se observă o mișcare îmbucurătoare și avem savanți, cari se bucură de renume european. Mai putem adauge, că au început să se răspândescă în cercuri mai largi și cărțile științifice.

Observatorul imparțial și calm al relațiilor noastre științifice, nu se poate însă eschiva nici dinaintea defectelor, lacunelor și imperfecțiilor considerabile, ce se pot observa și cari provocă concluziunea, că tot ce am citat până acum, încă nu este suficient pentru a face un bilanț favorabil, séu, cu alte cuvinte, nu se poate tăgădui, că în patria noastră nu prea putem vorbi încă despre știință și mișcare științifică adevărată în accepția europeană a cuvântului.

Se naște deci întrebarea meritorică: Ce ne lipsește, pentru-ca să se poată aduce o altă sentință despre noi? Cărei împrejurări se poate atribui situația amintită insuficientă? Cari sunt cauzele stării noastre înapoiate?

Cauza stării noastre înapoiate este a se căuta pe de-o parte în vicisitudinile istoriei noastre, în luptele seculare purtate pentru existența noastră ca stat și națiune și nu în puțină parte în relațiile nefavorabile materiale și economice, ér pe de altă parte se mai poate atribui însușirilor în privința acésta puțin coréspondătoare ale caracterului nostru național și de rasă.

Intréga concepție a noastră despre viață și lume, nu este atare, ca să se poată numi favorabilă pentru ținerea la înălțime a științei și cultivarea ei. Ne lipsesc multe din calitățile ce se cer la o cugetare rigurosă încordată și tenace, fără de care la știință nu se poate ajunge. Munca spirituală profundă, abstractă, teorică, bătaia de cap cu probleme abstracte, cercetarea obositore și răbdarea — nu sunt pe placul Maghiarului. Rasei noastre îi lipsește adevăratul interes pentru știință și setea de știință, nota distinctivă a popórelor mari culturale.

Nu trebuie să trecem cu vederea, că în concepția Maghiarului despre viață și lume, în cugetarea și acțiunea lui, dominează un subiectivism extrem.

Din cauza subiectivismului exagerat, Maghiarul nu poate să fie obiectiv, nu-i place discuția rezonabilă și calmă, ori-ce argumentație și probare numai atunci îi place, decât este întemeiată mai mult pe un fundament sentimental, de cât intelectual.

Trebuie să desaprobam, fiind-că este pro paguba noastră, trăsătura aceea de caracter, că ne ferim de tot ce e străin. Un defect neîndoiș al mișcării noastre științifice este, că lucrăm fără orienturi largi și fără concentrarea conștiință a forțelor. Este un mare inconvenient în patria noastră, că o parte a ómenilor noștri de specialitate, se ocupă și cu alte lucruri în afară de sfera lor proprie, și știința o prefac în ocupațiune secundară.

Păgubitoare este și supra-abondanța de diare, care ne distrage de la lectura mai serioasă și mai grea, ne slăbește interesul pentru cărțile științifice, promovéză generalizarea cugetării lipsite de independență și ne duce acolo, în cât au dreptate ei ce susțin, că jurnalistica influințéză și educerea nivelului etic al opiniei publice și al parlamentarismului.

Sunt aproape de adevér și aceia, cari pun, că în patria noastră abia 1—2% înră pe carierele înalte exclusiv mânați de setea științei, că sistemul nostru școlar

nu satisface nici problemele sale culturale, nici trebuințele reale și practice ale vieții, și peste tot intréga noastră cultură este despoiată de unitatea necesară organică, este incoherentă și cu caracter rapsodic. După concepția europeană modernă, în Ungaria ómeni culti nu se află mulți.

După toate acestea trebuie să ajungem la concluzia, că deși ne bucurăm de o stare civilisată de un grad considerabil, — nu ne putem numi o națiune, care stă pe o tréptă egală cu popórele mari culturale, și cultura noastră științifică nu este la aceeași înălțime ca a popórelor aceloră, ér bilanțul final ar fi că nu suntem în progres, ci în decadență. Ne vor trebui sfortări extraordinare, ca să oprim procesul decadenței.

Spre a jungerea acestei mari ținte, multe și varii probleme ni-se impun. Peste tot atât în viața noastră publică și socială, cât și în relațiile noastre private și culturale, multe vor trebui schimbate și modificate. Modul nostru de cugetare și lucrare, în discordanță cu situațiile ce se schimbă radical, nu mai poate rămâne cel vechiu.

Academia noastră, creațiunea acésta atât de nobilă a celui mai mare Maghiar, și acest primogenit al epocii noastre glorioase de renaștere, se stea neclintită: spre dezvoltarea mișcării științifice și spirituale din patrie, și spre înaintarea cu succes a literaturii naționale în toate direcțiile. Și să ajute a desminti afirmațiunea unor filosofi istorici, cari susțin, că prevedința nu acordă unei țeri vieță mai lungă de o mie de ani. Prin activitatea ei, Academia să contribuie în măsură din ce în ce mai mare la împlinirea prorociei lui Széchenyi: »Ungaria n'a fost — ci va fi«.

SCIRILE DILEI.

— 3 (16) Maiü.

Procesul Șepreusenilor. La tribunalul din Arad s'a început ér pertractarea în procesul celor 45 de Șepreusenii, acușati de ațitare cu ocaziunea alegerii de primar din Șepreus (7 Maiü 1903). Acușatii principali sunt Zsengeller Gergely și George Sturza, și acușă s'a ridicat pe basa §-lui 163 din legea penală. Li-se impută, că au vrut să constringă autoritatea a candida pe omul lor de încredere Iosif Matea. Apărătorii acușaiilor, d-nii advocați Dr. St. C. Pop și Dr. C. Iancu, au cerut, ca procesul să fie desbătut la fața locului în Șepreus, pentru-ca judecătorii eșind la fața locului să se convingă, că poporul nu puté să apuce puscile gendarmilor, cari se aflau pe coridor, unde poporul n'ajungea. Cerearea apărătorului a fost respinsă. Vor fi ascultați și vre-o 80 martori.

Sciri școlare. Joi se încep la școlă comercială esamenele de clasă cu elevii din cl. III comercială, ér Vineri la gimnasiu cu elevii din cl. a VIII gimn. Lună, săptămána viitoare, se încep la gimnasiu esamenele în scris de maturitate. Din cauza acésta și maiialul școlilor centrale române din Brașov s'a amănat până după terminarea acestor esamene.

Deschiderea sesiunii Sf. Sinod al României. Duminecă s'a deschis sesiunea de primăvară a Sf. Sinod al bisericeii autocefale române ortodoxe. La órele 10 dim. s'a oficiat un serviciu religios de către P. S. S. arhierul Nifon Ploesténul, vicarul Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, asistat de clerul mitropolitan. La acésta slujbă religioasă au asistat membrii Sf. Sinod și d-l M. Vlădescu, ministrul cultelor. După terminarea serviciului religios, membrii Sf. Sinod, împreună cu d-l ministru al instrucțiunii publice s'au dus la localul Sf. Sinod, în str. Sapienței Nr. 5. Ședința înaltului corp bisericesc s'a deschis sub președinția I. P. S. S. Mitropolitului Primat. D-l ministru al cultelor a cetit decretul regal pentru deschiderea sesiunii de primă-vară a Sf. Sinod. După aceea s'au ales comisiunile.

Mulțumirea Albanesilor-italieni. Generalul Ricciotti Garibaldi, în numele Albanesilor-italieni, a adresat o scrisóre de mulțumire lui Tittoni, ministrul de externe al Italiei, și lui Goluchowski, ministru de externe austro-ungar, pentru ideia ce au emis, ca vilaetele albanese din Macedonia să fie reunite la Albania.

Explosia din Reșița. Victimele exploziei din mina de la Reșița, despre care am dat scire, sunt până acum în număr de

28, toți morți. În adéncimile minei, cari ard, se mai găsesc 80 de lucrători, a căror salvare este cu neputință. Se continuă totuși încercările de salvare.

Saraffoff amenințat cu mórtea. »Zeit« află din Sofia, că neînțelegerile dintre capii organizației macedonene se întésc, încât fac să se nască temeri de résbunări personale. Câți-va capi de bandă dușmănesc pe Saraffoff, ridicând grave acușări în contra lui și amenințându-i vieța. Se asigură, că ucigași macedonenii, plătiți de faimosul Sondansky, caută pe Saraffoff ca să-l asasineze.

Scrisórea ucigașului marelui duce Sergiu. Asasinul marelui duce Sergiu, Ivan Nikolaev, a adresat »conluptătorilor« săi o scrisóre, răspândită în mii de exemplare, și în care spune, că are conștiința împăcată de a-și fi îndeplinit datoria. — »Cunósceți, ȳice el, convingerile mele politice și puterea simțimentelor mele; deci nimeni să nu plângă mórtea mea, decât am fost demn de înalta poziție la care m'a ridicat protestarea națiunii întregi în contra tirăniei. Doresc ca mórtea mea să încununeze opera mea inspirată de-o idee curată. A muri pentru convingerile sale, este a chema și pe alții la luptă; ori-care ar fi numărul victimelor cerute pentru lichidarea țarismului, generația actuală va sfârși acésta operă.

»Dacă vă veți aduce aminte de mine într'o ȳi, în momentul triumfului, al triumfului unei Rusii libere, actual meu revoluționar va apare, ca expresiunea iubirii mele pentru popor și așî vré pentru ultima óră, iubiții mei camaradi, să fac apel la numele vóstre; ultimul meu suspin va fi un apel puternic pentru luptă în favorul libertății. Vă îmbrățișez«.

La Gewerbeverein Pritel-Fay va da Miercuri și Joi o reprezentație din magia modernă, experimente mnemotehnice, demonstrațiuni antispiritiste etc. Reprezentația se va da la mese întinse. Va cânta musica de lăutari a lui Costi Gălușcă. Intrarea 1 cor.

Cercul Schmidt. Reprezentația de aséră a fost foarte bine reușită. Toți debutanții s'au achitat bine de rolurile lor, cu deosebire admirate au fost producțiunile sensibile în gimnastică ale familiei Graedtle, tată și 3 fetețe. Public a fost foarte numeros.

O bancă de „colonizare și parcelare“ cu scopuri politice.

În numerii 18 și 19 a. c. ai »Revis-tei Economice« din Sibiu se publică la loc de frunte două articole interesante cu privire la o bancă ȳisă de »colonizare și parcelare« înființată în Budapesta și înzestrată cu un capital de 5 milioane cor. Banca s'a înființat cu concursul mai multor bănci din Budapesta împreună cu marea bancă de asigurare din Triest »Assicurazioni Generali«.

Autorul articolelor (C. P.) din »Revis-ta Economice« analizând misiunea acestei bănci, arată foarte clar, că scopul băncii din cestiune nu este numai o întreprindere financiară, orî ameliorarea condițiilor de existență și situația materială a clasei proprietarilor micii din țeră, fără deosebire de naționalitate, — nu! Ci dînpotrivă, ea urmărește »contrabalansarea« activității pretinse periculoase a băncilor naționalităților.

»Banca de colonizare și parcelare« a ținut ȳilele trecute în Clușiu o anchetă, în care s'a tratat despre întinderea băncilor naționalităților și s'a chibzuit asupra mijlócelor, cu cari s'ar puté delătura pretinsul pericol, ce ar amenința elementul maghiar din partea acestor bănci. Drept aceea ținta băncii »de colonizare și parcelare« este, ca acolo unde cer considerațiunile naționale (maghiare), economice și sociale, să întărăscă puterea de rezistență a clasei micilor proprietari maghiari și să împiedece expropriarea acestui element. În acésta acțiune națională politică, banca va renunța la orî-ce câștig și e gata a aduce chiar și sacrificii, știind că »săvîrșesece o lucrare de cel mai înalt patriotism«.

Acesta a fost mersul discuțiunilor urmate în ancheta din cestiune, și orî-cine va fi în clar asupra caracterului agresiv al activității acestei bănci față de instituțele noastre de credit și economii.

Drept dovadă »Revis-ta Economică« reproduce o scrisóre-réspuns la o cerere înaintată de o comună românească din centrul Transilvaniei pentru cumpărarea și parcelarea unei mari moșii de 530 jugóre catastrale din apropierea comunei din cestiune. În răspunsul acesta direcțiunea băncii de »colonizare și parcelare«, ȳice între altele:

»Observăm însă deja cu ocaziunea acésta, că la cumpărările și parcelările de moșii din Transilvania, institutul nostru nu reflectéză la nici un câștig material, ci caută a servi cu astfel de cumpărări și parcelări numai scopuri patriotice. Va căuta deci să cumpere și să valorizeze pe calea parcelării numai astfel de moșii, prin a căror cumpărare și parcelare va puté să pună stăvilă politice de realități a băncilor naționalităților de acolo, politică ce devine tot mai amenințătoare și periculoasă pentru cauza maghiarimii. — Prin urmare, la moșia oferită am puté reflecta numai în acel cas, când prin cumpărarea și parcelarea ei s'ar acuirea pământ pe séma poporațiunii maghiare de acolo și am puté asigura traiul și existența poporațiunii maghiare mai sêrace. Decă din contră, prin parcelarea moșiei din cestiune n'am da decât un nou prilej la estinderea teritorială a naționalităților, — atunci nu putem reflecta la cumpărarea ei«.

Petenții — ȳice »R. E.« — nepétrun-ȳend limbajul acestei scrisóri, de altfel foarte lămurit, au dat informațiuni mai detaiate asupra moșiei, ce voiau s'o cumpere, la ceea-ce cu data de 24 Aprilie au primit următorul răspuns:

»...Vé aducem la cunoștință, că institutul nostru urmărește în Transilvania — precum am amintit și în scrisórea noastră precedentă — mai pre sus de toate și exclusiv numai scopul de a apêra cauza maghiarimii, amenințată cu perire prin politica de realități a băncilor naționalităților de acolo (!) — și a salva, după posibilitate, ceea-ce mai este de salvat, prin urmare nu dorește a promova și a-șî da concursul decât numai la acuirea de moșii maghiare pe séma Maghiarilor.

»Deórece prin cumpărarea și parcelarea moșiei din cestiune nu numai că nu s'ar ajunge scopul urmărit de noi, ci tocmai contrarul; adecă s'ar promova numai estinderea naționalităților — regretăm de a nu vé puté împlini cererea«.

Étă așa-dér scopul politic mărturisit de însăși direcțiunea »Băncii de colonizare și parcelare«.

Ómenii noștri ar fi bine să ia notă de acésta.

Résboiul ruso-japones.

»Echo de Paris« primesce următórea telegramă din Petersburg: Se confirmă scirea, că escadra de la Vladivostok a eșit din portul de acolo și se află acum în marea Japoniei. Ea se compune din trei încruciașătoare, din câte-va vase rapide de cărbuni și din două vase submarine. În portul Vladivostokului se află alte trei vase submarine. De óre-ce au și Japonzii câteva vapóre submarine, se prevéd surprize tragice pe subsuprafața mării. Vasele submarine rusesci sunt de fabricație franceză, ér cele japoneze de construcție americană.

O telegramă din Hong-Kong, adresată ȳiarului »Daily Telegraph« spune, că cele două escadre rusesci reunite, înaintéză repede spre strîmătórea Baschik. Alaltăeri nisce torpilóre japoneze venite din baia Tommy, s'au apropiat de bastimentele rusesci spre a-le ataca, însă încercarea n'a reușit din cauza proiectórelor electrice de pe vasele rusesci, cari au descoperit la timp torpilórele japoneze, așa că acestea au trebuit să se retragă.

ULTIME SCIRI.

Saigon 16 Maiü. Flota rusescă, care a reapărut în largul mării la Honkoe, a plecat mai departe în direcție de nord.

Petersburg, 16 Maiü. Linevici raportéză despre micii ciocniri.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Mai n. 1905.

Renta ung. de aur 4%	118.20
Renta de corone ung. 4%	98.15
Impr. cañl. fer. ung. in aur 3 1/2%	89.45
Impr. cañl. fer. ung. in argint 4%	97.75
Bonuri rurale croate-slavone	93.25
Impr. ung. ca premii	226.25
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedina	171.25
Renta de hartie austr. 4 1/10	100.50
Renta de argint austr. 4 2/10	100.35
Renta de aur austr. 4%	119.50
Renta de corone austr. 4%	100.45
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.45
Losuri din 1860.	159.30
Actii de-ale Banței austro-ungarã	16.45
Actii de-ale Banței ung. de credit	780.—
Actii de-ale Banței austr. de credit	667 1/2
Napoleoniori	19.10
Mãroi imperiale germane	117.35
London vista	240.35
Paris vista	95.45
Note italiana	95.40

Cursul pietei Braşov

Din 16 Mai n. 1905.

Baroana rom. Cimp. 13.96	Vend.	19.—
Argint român.	13.92	13.93
Napoleoniori.	19.06	19.10
Galbeni	11.20	11.30
Ruble Rusesci	2.53	2.54
Mãroi germane	117.20	117.50
Lire turcesci	21.50	21.50
Seris. fone. Albina 5%, 101.—		104.—

Fõhivãs ajánlati versenytãrgyalásra.

Szonda Péter pũrkereczi kereskeõ csõdtõmegében 1—399 és 401—495 tétel alatt leltározott bolti áruk u. m.: fũszer, vas, bõrök, rövid áruk, bolti berendezés, továbbá többféle korcsmai berendezési tárgyak u. m.: asztalok, székek, üvegek, poharak, hordók, különféle szeszes italok 5763 kor. 82 fillér becsárban egytõmegben el fognak adadni ajánlati versenytãrgyalás utján.

A versenytãrgyalásban résztvevõk figyelmeztetnek, hogy a csõdtõmeghez tartozó ingóság a becsáron alul eladatni nem fog.

A versenytãrgyalásra zárt ajánlatot is lehet tenni, a melyet Dr. Sũkösd Zsigmond hosszufalusi ügyvéd tõmeggondnok kezéhez kell benyújtani 1905 június 14-éig déli 12 óráig.

A szóbeli versenytãrgyalás a csõdtõmeg telepén Pũrkereczen 1905 június 14-én délután 3 órakor fog megtartatni.

A versenytãrgyalásban résztvevõ köteles ajánlatához a becsár 10% óvadék gyanánt tõmeggondnok kezéhez letenni, mert különben ajánlata figyelembe nem vétetik, illetve a szóbeli versenytãrgyalásra nem bocsáttatik.

A becsárat vagy azon felüli legmagasabb összeget ígérõ ajánlata a csõdvãlasztmány jóváhagyó határozata után vevõnek fog tekintetni, ki is köteles lesz a hátralékos vételárat 8 nap alatt tõmeggondnok kezéhez lefizetni, ellen esetben óvadéka a csõdtõmeg jávára elvesz és ajánlattevõ a vételtõl elãllottnak fog tekintetni.

A választmány, a tõmeg mennyisége és minõségéért szavatõsságot nem vállal.

A vétel ügylet után járó illetéket vevõ köteles hordozni.

Az eladandó tárgyak tõmeggondnokkal való elõzetes megãllapodás után megtekinthetõk Pũrkereczen.

A csõdvãlasztmánynak Brassóban 1905 április 15-én tartott ülésébõl.

Dr. Sũkösd Zsigmond,
tõmeggondnok.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recelã, inbuibare, mãncãri greu de mistuit, ferbințeli, prea rezi, sãu viața neregulatã și'au trã un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cãrcei, dureși, mistuire rea, se recomandã un mijloc bun de casã, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Krãuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecãtore cu vin bun, intãresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delãturã mistuirea rea, și ajutã la formarea de sãnge sãnãtos.

Folosirea vinului de burueni delãturã morburile de stomac deja la început. De aceea sã se folosescã de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, rãgãialã, grãtã, slãbic une, vomare, dispãre adese-ori dupã folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmãrile ce: neastimpër, colicã, bãtaie de inimã, insomniã, congestiune la ficat, splinã, hemoroide, se delãturã intr-cuțitãnd vinul de burueni. Asãmenea curãtã din stomac materii stricãcioșe prin eșirea ușorã la scaun.

Slãbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea

provin adeseori din mistuire rea și din dispoziție lãnãvicioșã a ficatului. Persõne cari pãtimesc de liosa de appetit, nervositãte, durere de cap, insomnie, tãngese cu incetul Vinul de burueni dã impuls puterii de viața, Vinul de burueni excitã apetitul, ajutã mistuirea și hrãnescce, mișcã prefãcerea substanțelor, alinã nervii excitati și produce viciõine de viața.

Mulțime de scrisori de mulțumire confirmã acestea.

Vin de burueni se capetã in sticle à 3 cor. și 4 cor.

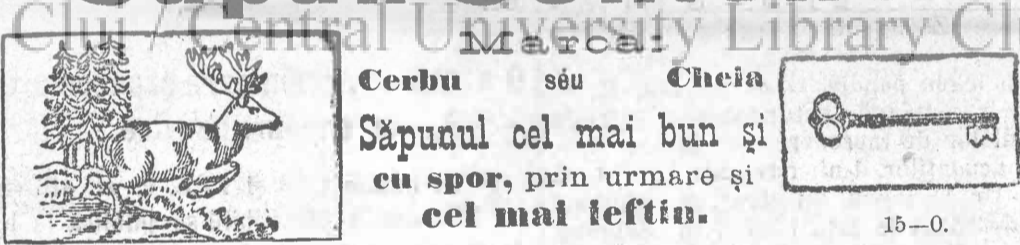
in farmaciile din: Braşov, Sãcele, Cristian, Rẽşnov, Codlea, Tĩntãri, Helchiu, Bod, Feldiõra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Pãpolcz, Zãgon, Kovãszna, Beresnyõ, Seps-Szt.-Gyõrgy, Bõlõn, Nagyajta, Baroth, Miklosvãr, N.-Bacozn Zsombor, Darocz, Homorod, Kõhalom, Ugra, Kãcza, Zsiberk, Lemnek, Bãrãnykut, Boldogvãros, Boholcz, Szãsztyukos, Bethlen, Sãrkãny, Almãsmezõ, Zernest, Tõresvãr, Vãjdarecse, Voila, N.-Sink, Aind, Panticeu, Kẽzdivãsãrhely, Erzsẽbetvãros, Segesvãr, Nagyszeben și in tõte farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țãrile strãine. — Farmaciile din Braşov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustãdter la „Ingerul pãzitor“, Ferdinand Jekelius la „Sperãnța“. — Trimite ș sãu mai multe sticle cu prețurile originale in ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Sã se ferescã de imitație.

Cereți anume Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirt de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșã 3200, fãncen, anason, rãdãcina helen, rãdãcini americane, rãdãcini de inzian, rãdãcini calmusa a. 100. Aceste pãrți constitutive sã se amestece.

Sãpun SCHICHT.

Cerbu sãu Cheia

Sãpunul cel mai bun și cu spor, prin urmare și cel mai ieftin.

15-0.

Nu conține ingrediente strãine vêtãmãtore.

Se capetã pretutinden!

La cumpãrare sã se observe, ca pe fie care bucatã de sãpun sã fie numele „Schicht“ și una din mãrcile sus indicate.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Bãcãnia Stãua Roșie.

Recomandã Onor. public la casurii de mõrte, aședãmẽntul sãu de inmormẽntare bogat asortat in cari tõte obiectele, atãt sortele mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot cãpãta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sticlurii de metal ce se pot inchide hermetic, din prima fabricã din Viena.

Fabricarea propriã a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiunii de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumeute și plãntici cu prețurile cele mai moderate.

Representanțã de monumeute de marmurã, carẽ funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vãnãt, pentru copii, precum și cioclii.

Comande intregi se eșcutã prompt și ieftin, iãu asuprã-mi și transporturii de mõrți in strãinãtate.

La casurii de mõrte a se adresa la

E. Tutsek.

8-*

„Gazeta Transilvaniei“, cu numẽrul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tu-tungeria de pe parcul Rudolf a lui Spudercã și la Eremias Nepoții.

Tipografia A. Muresianu, Braşov.

Prețurile cerealelor din piața Braşov.

Din 12 Maiu 1905

Mãsura sãu cãstãtea	Calitatea.	Valuta in	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grãul cel mai frumos.	16	—
"	Grãu mijlociu	15	80
"	Grãu mai slab	15	60
"	Grãu amestecat	12	—
"	Sãcarã frumõsã. . . .	10	70
"	Sãcarã mijlociã. . . .	10	50
"	Orz frumos	8	80
"	Orz mijlociu	8	60
"	Ovãs frumos.	6	60
"	Ovãs mijlociu	6	40
"	Cucuruz	11	40
"	Mãlaiu (meiũ)	10	40
"	Mazãre.	17	40
"	Lințe	26	20
"	Fasole	28	—
"	Sãmẽnțã de in	26	—
"	Sãmẽnțã de cãnepã . .	15	—
"	Cartofi.	2	70
"	Mãzãriche.	—	—
1 kilã	Carne de vitã	1	04
"	Carne de porc	1	20
"	Carne de oerbecce . . .	—	72
100 kil.	Sãu de vitã prospët . .	40	—
"	Sãu de vitã torit	62	—

De vãnđare circa 100 litri Rachiu de drojdii

deosebit de bun și tare à 2 cor. 50 fil. litru, la V. Roman, Sãliște.

Csõdtõmeg eladás.

Alulirott ezennel kõzhirrẽ teszem hogy a Girõ Szãsz Jãnos tãtrangi kereskedõ, bejegyzett czæg hagyatãka csõdtõmegébe leltározott és pedig Tãtrangon vagonbukott Girõ Szãsz Jãnos üzlethelyiségében levõ, a csõdleltãr 1—634, 786—788 tétele alatt õsszeirt 22,698 kor. 17 fill. beszerzési áru és 10,710 kor. 80 fillerre becsũlt rövid áru üzleti áruk, üzleti berendezés, butorok, gazdasági felszerelések nyilvános árverésen tétéleikint el fognak adadni.

Az árverés hatãridejẽul f. é. Május hó 25-ének d. e. 8 óráját s folytatõlag a következõ napokat tũzõu ki és ahhoz a venni szãndekozõkat azon megjegyzéssel hívom meg, hogy a jelzett ingóságok azonnali készpãnzfizetés mellett a legtöbbet ígérõnek, szũkség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Az ingóságok megvásãrlás után azonnal elszãllitandók.

Hosszufalu, 1905 évre május hó 10-én.

Dr. Kozma Miklos,
ũgyvéd, tõmeggondnok.

3-3

De vãnđare.

Casele din strada Rochus Nr. 4 cu douã curți, 40 metri frõntul spre stradã, și strada Romurii Nr. 13, cu grãdine pe șes, posiție frumõsã, acomodate pentru vilã se vãnđã diã mãnã liberã. Informãtiunii se pot lua dela proprietarul

FRANZ KOHL, Strada Romurii Nr. 13
17:33-3.

Unde se mãnãncã bine și se beu VINURII curate

de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ prospëtã dela cep in fie-care di? ? La

Restaurantul Schwarzburg in Braşov, Str. Spitalului nr. 20.

Lista de bucate romãnescã.

De o cercetare numerosã se rõgã

C. R. GLIGORE CRISTEA,
conducãtorul restaurantului.

60-0